

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletemo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potenciala za trajnostni razvoj v okviru EU.

*Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi **Integral Green Slovenia** (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.*

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

DEVETI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 43. nadaljevanje

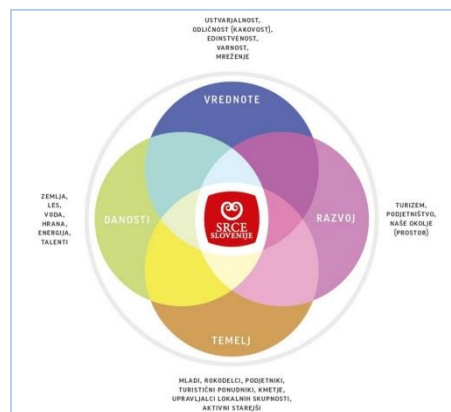
18. 4. 2018

43. Integralna razlaga uspešne razvojne poti Srca Slovenije: pet dejavnikov integralne ekonomije

Če sta narava in skupnost ključna elementa "južnega" sveta, sta v "vzhodnem" svetu bolj v ospredju kultura (vpetost v lastno in izmenjave z drugimi) in ozaveščenost (ali duhovnost), poleg tega še celosten pristop, razvojni princip in ustvarjalnost. V devetem tednu **Integralne serije** nadaljujemo s spoznavanjem »vzhodnega« pristopa in razvojnega, na kulturi temelječega gospodarstva. Holistični pogled na razvoj s trajnostnimi cilji nas je vodil do oblikovanja novega integralnega koncepta za inovacijski ekosistem EU in povezanih držav: pametna integracija potencialov in usmeritev EU za trajnostni razvoj¹. Kot vzorčni model pametnega kombiniranja različnih evropskih spodbud smo v **42. nadaljevanju** predstavili Srce Slovenije, nove regije v zaledju prestolnice.

¹ [41. nadaljevanje.](#)

Med ključnimi dejavniki za njen razvoj in dosežke smo izpostavili Razvojni center Srca Slovenije in strateški model (slika desno) s sinergijskim povezovanjem in prepletanjem ključnih področij življenja in dela, mestnega in podeželskega, lokalnega in nacionalnega na eni strani, na drugi pa mreženja različnih deležnikov (model, ki je operacionaliziran v znamki Srce Slovenije). Vrednote imajo, kot v vseh drugih praktičnih modelih Integralne serije, ponovno osrednjo vlogo.

Slika: Strateški model Srca Slovenije

V vseh razvojnih projektih, v katerih je sodelovalo Srce Slovenije, so namenoma povezovali njegova tri glavna razvojna žarišča. Turistični razvoj, temelječ na kulturi in naravi, je bil povezan s socialnim in konvencionalnim podjetništvom, podjetništvo s samooskrbo lokalne skupnosti in regije, medtem ko je bil razvoj kmetijstva prepleten s turizmom in podjetništvom. Poleg tega so bili vsi usmerjeni k odgovornemu inoviranju, ki temelji na medsebojni povezanosti za dobro počutje ljudi in sočasno ohranja tradicije in naravne vire območja. Večja samozadostnost v srcu Slovenije je okrepila privlačnost destinacije, razvoj turizma je omogočil nove podjetniške zgodbe o uspehu, uspešna podjetja pa so vrnila skupnosti in s tem prispevala k razvoju drugih področij življenja in dela.

Zgodba Srca Slovenije predstavlja primer skupnostnega razvoja, ki presega lokalne meje, ne da bi žrtvovalo posebnosti majhnih lokalnih enot. To je dokaz, da je s sistematičnim in vztrajnim povezovanjem ljudi z različnimi interesi, znanjem in kompetencami ter upravljalcev v javnih in zasebnih institucijah, organizacijah in skupnostih mogoče obnoviti potencialne, ki obstajajo na določenem območju, in jih inovativno integrirati v korist ljudi.

Srce Slovenije se je vrsto let uspešno razvijalo v skladu s strateškim modelom, ki povezuje razvojne danosti in dejavnike, vključno z vrednotami, ki so jih soustvarjalci modela šteli za pomembne. Lahko ugotovimo, da na svojstven način vključuje elemente konceptualnega modela integralnih svetov (vrednote, narava in skupnost, kultura in ozaveščenost, znanje in tehnologija, podjetništvo in finance) ali pa jih upošteva pri samem delovanju. Zato za Srce Slovenije nismo oblikovali novega modela, ki bi bil popolnoma v skladu s teorijo profesorjev Lessema in Schiefferja. Pozoren bralec je lahko opazil, da ta konceptualni okvir tudi ni strogo upoštevan pri nekaterih primerih iz svetovne zakladnice integralnih zelenih praks, katerih razlago smo povzeli po obeh avtorjih. Dr. Ibrahim Abouleish je za SEKEM že desetletja prej oblikoval model, ki v »vzhodno« sfero postavlja tako kulturo kot znanost (kulturno in znanstveno življenje), so-ustvarjanje zdravih skupnosti pa umešča v »severno« sfero². Sarvodaya pa je sploh sledila svojstvenemu modelu³. V teh primerih konceptualni model integralnih svetov ne bi doprinesel bistvene dodane vrednosti, soustvarjalci teh dobrih praks bi ga lahko celo doživeli kot vsiljenega.

Posebno dodano vrednost poglavja o Srcu Slovenije v knjigi *Integral Green Slovenia*⁴ pa predstavlja uporaba enega ključnih konceptov integralne ekonomije, ki ga pri drugih slovenskih praksah nismo vključili. Pokazali smo namreč, kako je Srce Slovenije aktiviralo vseh pet ključnih dejavnikov uspeha za izgradnjo integralne ekonomije, ki sta jih Lessem in Schieffer vpeljala v svojem temeljnem delu na tem področju⁵. V spodnji preglednici so vsi ti dejavniki naštet in povezani z delovanjem Srca Slovenije do vključno leta 2015. Preglednica povzema informacije in uvide iz celotnega 3. poglavja knjige.

² [30. nadaljevanje.](#)

³ [39. nadaljevanje.](#)

⁴ 3. poglavje.

⁵ [Integral Economics](#) iz leta 2010.

PREGLEDNICA: Pet ključnih dejavnikov za vzpostavitev integralnega gospodarstva, kot sta jih aktualizirala Srce Slovenije in njegov Razvojni center (»5 Cs«)

1 OSREDOTOČI (CENTRE): Gospodarski razvoj naj temelji na lokalnem moralnem jedru (vrednote)

S poudarjanjem sodelovanja in mreženja se Srce Slovenije oslanja na moralno jedro Slovenije, v katerem so združništvo in druge oblike lokalnega, regionalnega in transnacionalnega sodelovanja vedno imeli pomembno vlogo. Deloma je na to vplivala geografska lega Slovenije v osrčju Evrope, v zgodovinski perspektivi na razpotju narodov, ki je zahtevala, da dežela v celoti aktivira svojo ustvarjalnost, identificira svojo edinstvenost, brani svojo varnost in se pozicionira s kakovostjo in odličnostjo v obrti. Vsi ti vidiki so poudarjeni v vrednotni bazi Srca Slovenije.

2 USTVARJAJ (CREATE): Razvij raziskovanje in izobraževanje, ki ju vodi inovativnost

Razvojni center Srca Slovenije je bil kot osrednji "organizatorski um" ustanovljen kot dinamično razvojno središče, ki se ukvarja tudi z inovacijsko usmerjenimi raziskavami in izobraževanjem za krepitev zmogljivosti. Ključ do tega je njegova mrežna usmerjenost, s katero postane sinergijsko ustvarjalno središče regije.

3 KATALIZIRAJ (CATALYSE): Spodbujaj razvoj – iz sredine, navzgor, navzdol, prek (Middle, Up, Down and Across)

Ustvarjanje Srca Slovenije je skupaj z nekaj drugimi posamezniki iz „sredine“ družbe ("middle"), ki so bili predani tej ideji, s svojim vizionarstvom vodila Aleksandra Gradišek, tudi direktorica razvojnega centra v tem obdobju. Nato so razvili regionalno razvojno strategijo (»navzgor«), ki je temeljila na potrebah regije in njenega prebivalstva. Kasneje se je ta strategija izvajala ("navzdol") v številnih manjših skupnostih in občinah Srca Slovenije. Potem se je ta strateški pristop vse bolj razširjal ("prek") na nacionalno in nadnacionalno raven.

4 POVEZUJ (CONNECT): Zgradi inovacijski ekosistem za regionalni razvoj

Razvojni center Srca Slovenije je že od samega začetka pritegnil k svoji viziji ključne osebnosti, kar je zagotovilo močan inovacijski ekosistem. Neodvisni lokalni župani so delovali kot *upravitelji*, podpirali in vodili so uresničevanje vizije. Veliko ljudi iz regije, države in Evrope je delovalo kot *katalizatorji*: agenti, ki so center prenovili z novimi idejami ter izpodbijali in razširili obstoječe. *So-raziskovalci*, *izobraževalci* in *strokovnjaki* so pomagali ustvarjati nove konceptualne modele, s katerimi so oblikovali inovativni pristop k regionalnemu razvoju. To se je zgodilo od zunaj in od znotraj centra, saj so zaposleni v samem centru doprinesli raznolika in ustrezna strokovna znanja. In končno, novi inovativni projekti, posamezne pobude, podjetja in programi na vseh ravneh (skupnost, občina, regija, država, Evropska unija) so imeli vlogo *omogočevalcev* v inovacijskem ekosistemu.

5 SO-RAZVIJAJ (CO-EVOLVE): Pridruži se obstoječim pobudam za trajnostno gospodarsko preno

Srce Slovenije je sodelovalo v pomembnih pobudah za gospodarsko preno dežele, kot sta Strategija pametne specializacije in Okvirni program za prehod v zeleno gospodarstvo.

Lessem in Schieffer sta v citirani knjigi o integralni ekonomiji z dejavniki integralnega gospodarstva ("5Cs") razložila uspešen razvoj svetovno priznanih primerov integralnega gospodarstva, kot so SEKEM, Grameen, Mondragon in Interface. Ta spoznanja bomo povzeli v naslednjem prispevku.

Dr. Darja Piciga